

Samenvatting

De logica van de lappendeken. Verbindingswerk rond vraagstukken die van iedereen en van niemand zijn.

(Sophie Hospers)

Het start met een vraagstuk dat je tegen komt (zelf ervaren en/of door een ander geadresseerd ("wil jij, we moeten toch, zou ik...?").

1. Waarom is dit vraagstuk van belang voor/in mijn lokale praktijk (lapje)? + vice versa

- Wat heeft dit vraagstuk met mij en mijn lokale praktijk te maken?
- Wordt mijn resultaat er beter van als ik me hier breder mee bezig hou? Slechter?
- En schiet dat bredere vraagstuk daar dan ook wat mee op?

De antwoorden zijn altijd (ook) persoonlijk.

Theorie

Een lokale praktijk is een praktijk waarin jij – als persoon – iets oplevert/produceert. Jouw lapje. 1 persoon kan meerdere lokale praktijken hebben.

Dus niet: wat 'de' organisatie doet. Dus wel: wat ik (letterlijk!) doe, wat is mijn vak, wat produceer ik? Let op! Iedereen (tot en met de minister) heeft een eigen lokale praktijk. Grootschalig werken bestaat dus niet!

Hulpvragen om te weten of het jouw lokale praktijk (lapje) is:

- Heb je er écht verstand van/gevoel bij?
- Ben je er (min of meer) dagelijks mee bezig?
- Is dit echt jouw terrein/territorium?
- Zodra je het gevoel hebt 'hier weet ik te weinig over' is het niet jouw lokale praktijk

2. Is dit een taai vraagstuk? Of niet?

- Zo nee: ga het regelen! Of leren hoe dat moet (vernieuwingswerk in je eigen praktijk)
- Zo ja: tijd voor verbindingswerk vanuit jouw eigen lokale praktijk (lapje)

Theorie

Een taai vraagstuk is een vraagstuk waarbij je geen grip, controle of overzicht hebt. En ook niet kunt krijgen (ook niet met behulp van 'regie', of 'mandaat'). Omdat:

- meerdere zelfstandige actoren zich in het speelveld bewegen
- meerdere factoren (visies/perspectieven/belangen) van belang zijn in het vraagstuk
- die meer of minder strijdig zijn, en die zich niet laten 'wegjagen'
- en iedereen in z'n eentje dus machteloos staat t.o.v. het gehele vraagstuk

Dan zit er niets anders op dan eigenaarschap te tonen vanuit jouw cirkel van invloed en:

- beter worden in wat jij kunt doen, op jouw lapje
- beter worden in verbindingswerk, vanuit jouw lapje
- wegblijven van 'praten over' (over de ander, en wat die zou moeten doen, over het systeem en wat daar niet aan deugt, over algemeenheden)

Hulpvragen om te onderzoeken of iets een taai vraagstuk is:

- kan ik het zelf regelen (zo ja: gewoon doen!)
- kan ik het zelf (of samen) leren/ontdekken? (zo ja: gewoon doen!)
- kan ik het aantal actoren verminderen, zonder het vraagstuk te veranderen, of de oplossing te bemoeilijken? (zo ja: gewoon doen!)
- bestaat het probleem al langer dan 1 (of een andere termijn die in dit geval te lang aanvoelt) jaar en zijn er (eventueel door voorgangers) al meerdere pogingen gedaan om het op te lossen?

3. Om te leren wat verbindingswerk is of kan zijn, welke vragen stel ik dan? Liever concreet dan compleet:

- a. Wat doe je daar precies in jouw lokale praktijk? Wat produceer jij? Wat levert jouw groep concreet op? (let op: 'sturen' is geen concreet resultaat, maar bijvoorbeeld een landkaart of visie maken, financiering regelen, stevig team vormen wel).
- b. Waarom puzzelt dit bredere vraagstuk jou zo (niet 'men')? Waar heb jij precies last van? Maar ook: waar verlang je naar dat er gebeurt in de buitenwereld dat van waarde is. En wat breder gaat dan waar jij zelf over gaat.
- c. Wie zijn de actoren in jouw netwerk: alle lapjes naast die van jou? Welke mensen precies? Juist voorbij de usual suspects. Wat gebeurt er aan spannends in een andere regio? Wie ken je van het schoolplein? Wat beluister je bij een wijkteam?
- d. Wie in dat bredere netwerk hebben jou nodig om meer voor elkaar te krijgen? En met wie kan jij meer bereiken? Welke verbindingsmogelijkheden zie je voor je, juist ook informeel. Hoe meersoortiger, hoe beter. Gaat dat bijvoorbeeld om een podium geven aan 'best practices' zodat die onderling kunnen delen wat werkt? Of om schakelen met partners van de keten? Of over inverdieneffecten vinden door op te trekken met andere opgaven? Of stevig stelling nemen met een stel bestuurders in de krant? Anders?
- e. Als iemand spreekt over 'we moeten het verbinden of we gaan dit doen': Wat is dan 'het' en 'dit'? Wie zijn 'we'? Wiens vak is dit: is het nog de jouwe? Hebben we te maken met meerdere arena's tegelijk ineens waardoor het warrig wordt?

Theorie

Verbindingswerk vanuit je lokale praktijk:

1. **Verteren en verdragen & moed en uithoudingsvermogen:** *Het vraagt echt blijvende tijd & aandacht om te verteren dat je géén grip en controle hebt. Dat de wereld 'gebroken' is. Het vraagstuk is wél belangrijk voor jouw lapje en ook andersom (zie vraag 1), maar niet binnen je macht. Je hebt er dus écht last van of succes door! Dat laat zich niet wegredeneren. Dus ondanks je gebrek aan controle ga je er toch mee aan de slag. Dat vraagt moed & uithoudingsvermogen.*
2. **Verbindingswerk: spreiden – schakelen – spitten.** *Samen met anderen werken aan een vraagstuk dat van iedereen en van niemand is. **Altijd vanuit je eigen lokale praktijk!***
  - a. **Spreiden:** *verspreiden van goede praktijken van vergelijkbare vakgenoten (dat is iets anders dan uitrollen! Of implementeren); dat gaat dus nooit top down, maar altijd horizontaal: van vakgenoot tot vakgenoot.*
  - b. **Schakelen:** *verbindingen maken tussen actoren met hele andere praktijken en vak dan jij. Dat vraagt dus vertaalslagen. En dat kan tussen lagen en silo's (organisatorisch). Maar vaak nog beter tussen opgaven of gebieden. Vaak schuurt dat wel, want je snapt elkaar niet zomaar.*
  - c. **Spitten:** *onderzoeken en slechten hoe de status quo zichzelf in stand houdt. Dat gaat dus over macht en betekenis die niet zomaar ter discussie staat. Je kan publiekelijk dat aan de kaak stellen: activisme. Maar het kan ook dichter bij huis in eigen praktijk of reflectie! Want zelf sta je niet buiten die verwarring/onmacht. Je snapt niet goed wat het probleem is, of kan legitimeren waar een begin van een oplossing zit: Dat gaat altijd óók over jezelf!*

Let op: omdat verbindingwerk nodig is bij vraagstukken waar iedereen onderdeel van is (en dus mee het probleem in stand houdt) is het werk ook altijd schurend. Dat is zo als je echt leert (bij spreiden), als je vertaalt (bij schakelen) en als je omwoelt (bij spitten). Het gaat ook om confronteren en onthullen. Zowel naar de ander, als naar jezelf. Maar daar kan je ook plezier in krijgen. Je denkt kritisch over vanzelfsprekendheden in eigen én andermans praktijk!

Valkuilen:

- *Breed overleg organiseren (wel praten, maar niks doen)*
- *Coördinatoren, verbindingsofficieren, netwerkcoördinatoren aanstellen*
- *Iets willen realiseren, of sturen buiten je eigen lapje*
- *Grootschalig werken bestaat niet*
- *Laissez faire of '1000 bloemen bloeien' is een slecht idee*
- *Visiedocument of houtskoolschetsen maken zijn onderdeel van schakelwerk, maar is ook altijd een lokale praktijk (en vraagt dus geen consensus of compromis!)*
- *Pas op bij roepen om eenheid, overzicht (transparantie), stabiliteit, controle*